

ATITUDINEA LUI GEORGE POP DE BĂSEȘTI FAȚĂ DE RĂSCOALA DIN 1907

Răscoala din anul 1907, moment, pe cât de tragic pe atât de semnificativ, al luptei țărănimii pentru drepturi economice, sociale și politice, prin amploarea sa a înspăimântat clasele dominante nu numai din România ci și din imperiile vecine, Țarist și Austro-Ungar, unde exploatarea țăranilor era la fel de nemiloasă. Privitor la asta ziarul englez „Spectator” din 30 martie 1907 nota: „Din numeroase motive, această jacquerie din România este un lucru grav. În primul rând, ea este o explozie care are la bază nemulțumiri resimțite nu numai de cele circa șase milioane de țărani din România, dar în același timp, de cele circa douăsprezece milioane de țărani din răsăritul Austriei și de cele optzeci de milioane de țărani care lucrează ogoarele Rusiei și sînt cei ce mențin Imperiul rus”¹.

Guvernele celor două imperii amintite, aflînd despre răscoala țăranilor din România, și-au mobilizat și concentrat noi trupe la granițele cu țara noastră, pentru a preveni răspîndirea răscoalei și în rîndul țărănimii proprii, care, în zonele respective, aveau aceeași origine etnică, română. Autoritățile ruse — spre exemplu — cereau guvernatorilor de la granița de răsărit, următoarele: „În legătură cu mișcarea agrară din România, binevoii a ne informa dacă se simte ecoul acesteia în gubernia Kerson, în special printre moldoveni. (150 000 acolo n.n.), dacă ați luat măsurile de precauție și anume ce fel, dacă sînt suficiente trupele”². La rîndul său, Ministerul de interne al imperiului austro-ungar cerea prefectilor din Transilvania „să urmărească cu cea mai mare atenție comportarea populației românești, mai ales cu scopul de a vedea dacă aprobă această mișcare și este de acord cu ea sau dacă nu apar manifestări îndreptate spre pornirea unei mișcări de acest fel sau a uneia tot atât de primejdioase”³. Ambele imperii recunoșteau, indirect, că stăpînesc largi teritorii locuite de o populație românească numeroasă.

Răscoala a suscitat un viu interes în rîndul tuturor claselor și categoriilor sociale din Transilvania. Țărănimea și proletariatul, intelectuali-

¹ *Marea răscoală a țăranilor din 1907*, București, 1967, p. 73.

² Ibidem p. 275.

³ Ibidem p. 589.

tatea, în majoritatea ei, o parte a burgheziei și chiar unii proprietari de pământ au înțeles cauzele răscoalei; lipsa de pământ, nedreptățile și vexațiunile continui la care erau supuși țăranii din România.

Presa română din Transilvania, ca și presa celorlalte naționalități de aici, condamnă asasinatele comise împotriva răsculaților, specificând că țăranii au apărut cu singele lor flința poporului român de-a lungul istoriei. În ziarul „Adevărul” din 7 aprilie 1907 se spunea: „Ei au fost cei dintâi care au sărit șanțurile redu-teilor Plevnei și Griviței și au înflit drapelul trei culori român pe murul puternic al cetății de la Plevna și pe cel turcesc l-au închinat prințului Carol, ridicându-l la rangul de rege și țara la independență. Însă acum se vede dragostea fătarnică și dușmană a nobilimii, în loc de drepturi, mângiere și fericire, după atâtea lupte crâncene săvârșite pentru țară și tron, le dau gloanțe de pușcă și tunuri pentru că au îndrăznit a pretinde pământ și plată mai omenească pentru munca lor”⁴.

Represiunile și măsurile inumane împotriva răsculaților, la care au recurs partidele politice și guvernarea din România, au fost condamnate și de personalitățile politice românești din Transilvania. Un loc aparte, în rândul acestora, îl ocupă George Pop de Băsești, care nu se limitează doar la condamnarea represiunii răsculaților, ci, ca în multe alte ocazii, acționează practic, oferind ajutor pentru „vădulele și orfanii” celor asasinați și închiși în timpul răscoalei. Mai mult, cheamă pe toți românii să contribuie la realizarea acestui fond de ajutor. În acest sens publică articolul: „Către frații mei români! Să ajutorăm pe vădulele și orfanii din România”⁵. Cu această ocazie dovedește o bună cunoaștere a cauzelor răscoalei și a situației agrare din țară. În același timp propune soluții pentru îmbunătățirea situației țăranimii, soluții însă limitate de condiția sa de proprietar de pământ. Adevărat că nu putea aproba răscoala, dar știe că adevărații vinovați de izbucnirea ei sînt marii proprietari (moșierii n.n.) și arendașii. Totodată îl întristează brutalitatea acestora și a guvernărilor, fapt constatat din primele rînduri ale articolului cînd spune: „Adînc ne-au mișcat evenimentele excepționale ce s-au petrecut în România...”⁶.

Atît răscoala cît și reprimarea ei au constituit „dezastre” și trebuie acționat ca să nu se mai repete. Ca urmare, „Mintea sănătoasă și inima curată — spune autorul — nu se îndestulește numai cu constatarea faptelor săvîrșite, cu vărsarea de lacrimi asupra ruinelor, ci cu interesare scrutează cauza adevărată a dezastrelor, și lecuirea o cercă pentru sanarea relexor și cu dor fierbinte caută toate mijloacele, care nu numai să pună capăt relexor, ci să le prevină în viitor...”⁷ Și continuă: „știu eu... că spirite înzestrate cu înalte sentimente patriotice și cu vedere clară în fondul situației au arătat izvorul neîndestulirilor, și s-au pus la munca uriașă de a aduce balsam vindecător pentru rănile sîngeroase”⁷, adică îndepărtarea cauzelor care au dus la izbucnirea răscoalei.

George Pop de Băsești nu desemnează nominal acele „spirite înzestrate”, dar noi știm că sînt personalități marcante politice și culturale ale țării care se exprimau în favoarea țăranimii, pentru că ei cunoșteau suferințele și starea de mizerie la care a fost adusă de către moșieri și arendași.

Astfel, Tache Ionescu, om politic, conservator, propunea „încă din 1906 «...înființarea unei bănci agrare al cărei scop era să cumpere de la marii proprietari o parte din moșiile lor spre a le revinde în condiții avantajoase țăranilor»”, iar la începutul lunii martie 1907, vedea ca «...soluție unică salvatoare a proble-

⁴ Ibidem p. 598.

⁵ (George) Pop de Băsești, Către frații mei români! Să ajutorăm pe vădulele și orfanii din România, în „Gazeta de duminică”, anul IV nr. 17/05. 05. 1907; I. D. Suciu, *Revista de istorie*, 30, nr. 2, februarie 1977, p. 234—236; Maramureșul în lupta pentru libertate și unitate națională Documente 1848—1918, București, 1981, p. 262—264.

⁶ George Pop de Băsești, *loc. cit.*

⁷ Idem.

mei agrare, exproprierea unei părți din marea proprietate spre a putea mări numărul țăranilor stăpîni pe bucata lor de pămînt».⁸ Vasile M. Kogălniceanu, în lucrarea „Chestiunea țărănească” publicată în anul 1906, cerea și el „...o largă și generoasă politică de impropietărire...”⁹ a țăranilor. Spiru Haret, membru al partidului liberal, ministru în mai multe guverne, acuzat atunci, în 1907, ca și mai târziu, ca instigator la răscoală, prin articolul intitulat „In chestia țărănească”, apărut în «Viața Națională» din 6 martie 1907... lua atitudine în favoarea cererilor răsculaților și împotriva represiunii. Articolul... arăta că așa-numitele «drepturi cîștigate» ale arendașilor — bazate pe învoielile înrobitoare impuse țăranimii — nu puteau fi opuse dreptului la viață al țăranimii asuprite,¹⁰ subliniind că «mai presus de orice drept era dreptul țăranilor de a nu fi jefuiți, de a fi sprijiniți în lupta pentru recucerirea pămîntului strămoșesc». În acest articol „Haret este pentru impropietărirea de urgență a țăranilor”.¹⁰

La rîndul lor, personalitățile culturale, înțelegînd justetea răscoalei țărănești, i-au înierat pe cei ce o reprimau cu sîlbăticie. Prin scrisul lor îi aflăm ca apărători ai țăranilor pe: „Garabet Ibrăileanu, C. Dobrogeanu Gherea, A. D. Xenopol, Mihail Sadoveanu, C. Brîncuși, Emil Racoviță, Panait Mușoiu, dr. D. Voinov, dr. Ion Cantacuzino, dr. Victor Babeș, dr. Gh. Marinescu, I. L. Caragiale, George Coșbuc, Al. Vlahuță, Vasile Kogălniceanu, Radu Rosetti, Tudor Arghezi, G. D. Creangă, Panait Cerna, Octavian Goga, C. Milie, Mihail Gh. Bujor, C. Stere, Nicolae Titulescu, dr. Nicolae Lupu, Octav Băncilă, Nicolae Tonitza și mulți alții”.¹¹

Cîteva exemple sînt edificatoare privind modul de gîndire al oamenilor de cultură în problema țăranimii.

Nicolae Iorga, care înțelegea și cunoștea rolul țăranimii în istoria poporului român, scria în octombrie 1906: „Numai proștii sau ticăloșii pot tăgădui astăzi suferințele și drepturile țăranilor și chemarea ce o au în această țară și primejdia strașnică ce poate ieși pentru toți dacă ei nu vor fi aduși la locul economic, la locul cultural și la locul politic ce li se cuvine, dacă nu li se va pămînt, carte și drepturi — toate trei, și cit se poate mai repede, cu înțelepciune, dar fără zăbăvă”. Dr. Ion Cantacuzino afirma următoarele: „Netăgăduit cauza țăranimii este o cauză omenească. Singura noastră dorință trebuie să fie realizarea integrată a dreptății... ceea ce trebuia să se întîmple, s-a întîmplat”; și continua: „toți cei care nu sînt cu țăranii sînt cu exploataorii”.¹² A. D. Xenopol, referindu-se la evenimentele din timpul răscoalei, spunea: „„Noi vedem în asemenea frămîntări, fierberi din care va ieși o lume nouă. Vedem în ele un pas uriaș al evoluției pe urma căruia va răsări o lume mai dreaptă, mai adevărată și mai frumoasă. Și tot către aceeași cale se îndreaptă și marea tulburare prin care trece acum iubita noastră țară”¹³. Iar I. L. Caragiale, retras la Berlin, și cu toate că își propusese să nu se amestece în treburile din țară, nu poate rămîne pasiv la îndreptățitele revendicări ale țăranimii răscolate și la reprimarea ei sîlbătică. Atunci, sub puternica impresie a evenimentelor, scrie prima parte a pamfletului „1907 din primăvară pînă-n toamnă”, în care, cele două partide ale claselor dominante sînt asemănate cu „bande”, ce se numesc cu pretenție «istorice» — liberal și conservator — bande mai nesocotite decît niște semînții barbare în trecere, fără respect de lege, fără milă și omenie, fără frică de Dumnezeu — această oligarhie legiferează, administrează, calcă astăzi legile pe care le-a făcut ieri, prefăc mîine legile făcute azi, ca poimîine să le calce pe acelea, fără spirit de continuitate și fără altă sistemă decît numai împăcarea momentană a exclusivelor ei interese, pentru perpetuarea

⁸ V. Maciu, *De la Tudor Vladimirescu la răscoala din 1907*, Craiova, 1973, p. 346.

⁹ *Ibidem*, p. 352.

¹⁰ V. Popovici, în *Revista de istorie*, tom 30, nr. 2, 1977, p. 224.

¹¹ *Marea răscoală a țăranilor din 1907*, București, 1967, p. 676—677.

¹² *Ibidem*, p. 683.

¹³ *Ibidem*, p. 677 și 680.

¹⁴ *Ibidem*, p. 692.

sacrei organizațiuni numite aici democrație". În partea a doua a pamfletului continuă astfel: „ne aflăm în fața războiului civil al maselor producătoare — sătule de prea îndelungate nesocotire a lor în cărmuirea intereselor publice — contra oligarhiei uzurpatoare — prea numeroasă și prea scumpă pentru a mai putea fi întreținută, prea cinică pentru a mai putea fi suferită”¹⁵.

Astfel de atitudini, din partea personalităților culturale, de a apăra interesele țărănimii, erau numeroase în România la începutul sec. al XX-lea. Li se adaugă, încă din timpul răscoalei și în anii următori, reprezentanți ai burgheziei și chiar unii proprietari de moșii care vor căuta rezolvări ale problemei agrare, dar fără a leza marea proprietate, motiv pentru care nu au putut fi înlăturate contradicțiile ce dominau viața satului.

Revenind la articolul din „Gazeta de duminică”, vedem că, George Pop de Băsești constata cu mîhnire faptul că cei ce încalcă interesele și drepturile poporului, lovesc direct în interesele patriei și ale națiunii, ceea ce îl face să afirme: „Și cînd toți patrioții luminați determină aceste cauze (ale răscoalei n.n.) și cu antică virtute românească hotărîsc sanarea lor; de pe tripodul lugubru răsună nota discordandă: «să nu se uite, că în România sînt nu numai țărani, ci și proprietari», ce îmbibată în amorul propriu pornește campanie, care scapă din vedere interesele mari ale neamului, și nu vrea să țină cont de puterea adevărată a țării, de straturile largi ale populațiunei agricole, cu un cuvînt desconsideră aceea, ce se numește «talpa țării», care în trecut totdeauna a fost uitată, și numai proprietarii au fost puși în primul plan”¹⁶.

Cînd citim aceste rînduri, aproape uităm că au fost scrise de un proprietar de pămînt, ne amintesc însă de alt apărător al poporului, de Mihail Kogălniceanu, și el proprietar, care, în discursul din 5 ianuarie 1865, îi spunea domnului ales, Alexandru Ioan Cuza: „... iară tu, măriia ta, ca domn, fii bun, fii blînd, fii bun mai ales pentru acei pentru care mai toți domnii trecuți au fost nepăsători sau răi. Nu uita că dacă 50 de deputați te-am ales domn, însă ai să domnești peste două milioane de oameni!”¹⁷

George Pop de Băsești cunoștea cauzele răscoalei la fel de bine cum le cunoșteau și cei ce dețineau puterea în România; înlăturarea lor însă impune „crearea astorfel de condițiuni pe seama țărănimii — spunea el — ca toți să aibă traiul asigurat prin proprietate de pămînt, care să le întindă puțință de o dezvoltare economică sănătoasă, totodată să aibă puțință de a se cultiva în școli populare corespunzătoare, conduse de un cler luminat și de o învățătorime la înălțimea chemării; să li se dea pășuni țăranilor pentru prăsierea vitelor și păduri pentru trebuințele casei și pentru industria economiei rurale, și prin aceste să li se creeze și asigura existența și fericirea din care să izvorască mărirea regatului (a patriei n.n.)”¹⁸. Nobile și frumoase intenții nutrea Badea George pentru țărănimea română! Ele se vor realiza, parțial, în anul 1921 și integral după al doilea război mondial. „Mărirea” patriei, din punct de vedere geografic, se va realiza în cursul anului 1918.

Merită menționat faptul că preocupările lui George Pop de Băsești pentru viața țăranilor erau vechi și statornice. Astfel, lucrarea sa de popularizare „Economia cîmpului”, publicată în anul 1884, era un adevărat manual al agricultorilor pentru a rentabiliza mica lor proprietate și a-i învăța o agricultură rațională. Trebuie amintit apoi că în programul, din 1905, al Partidului Național Român din Transilvania al cărui președinte era din 1902, se cerea „împroprietărirea în măsură corespunzătoare a agricultorilor prin vinderea în parcele sub (în n.n.) condiții avantajoase, a moșilor statului”¹⁹. Mai tîrziu, în testamentul său, întocmit în anul 1914, prevedea ca din averea sa, ce urma a se constitui într-o fundație, să se instituie „o școală poporală agricolă în Băsești... cu scopul... să instruiască băieții de țărani români” pentru „a cultiva pămîntul în toți ramii (în toate ramurile n.n.) de econo-

¹⁵ I. L. Caragiale, *Opere*, III, 1952, p. 186 și 188.

¹⁶ George Pop de Băsești, *loc. cit.*

¹⁷ Mihail Kogălniceanu, *Scrituri literare, istorice, politice*, București, 1967, p. 222.

¹⁸ George Pop de Băsești, *loc. cit.*

¹⁹ Teodor V. Păcățean, *Cartea de aur*, VIII, Sibiu, 1915, p. 170.

mie". Și — se specifica — vor fi înzestrați „toți elevii cu vestmintele, mâncarea, locuința și rechizitele de învățămînt necesare”, iar la absolvirea „acestei școli agricole” să primească „animale și instrumente economice de o valoare mai mică”²⁰.

Acum însă, în 1907, recomandările patriotului transilvănean nu erau ascultate și nici luate în seamă de potențaii din România — îndeosebi de marii proprietari. Aceștia nu gindeau ca George Pop de Băsești, care vedea în bunăstarea poporului și în puterea sa economică însăși puterea statului român liber, ce va putea, astfel, să-i scoată pe toți românii de sub jugul imperiilor vecine. Acea „mărire a regatului”, (a patriei n.n.), cum spunea George Pop de Băsești, nu era doar calitativă ci și geografică. Însă moșierii din România nu erau preocupați, în timpul răscoalei, nici de „mărirea” puterii statului din punct de vedere economic, politic și militar și nici de „mărirea” lui din punct de vedere geografic. Asta s-a văzut din modul sălbatic în care au asasinat țărănimea răsculată, acea țărănime, care reprezenta baza și puterea României de atunci. Cei 11.000 de morți reprezintă o cifră care a înspăimîntat și a îngrozit, atunci ca și mai târziu, pe toți cei ce s-au ocupat de răscoala din 1907 și de starea socială a țărănimii din România.

Realizarea dorințelor „juste și raționale ale populației agricole” spune mai departe George Pop de Băsești, va asigura „o pepinieră nesecată, plină de viață și care va fi în stare să dea țării și neamului tot ce-i e de trebuință pentru progres în bunăstare materială, industrială, pentru progres în cultură și civilizație”. Atunci — continuă el — „nu vom mai avea ocaziunea de a deplînge evenimente triste, ca cele ce ne-au înfiorat în zilele acum trecute”.²¹

Referindu-se la răscoala propriu-zisă autorul spune că „vestea înfiorătoare a devastărilor” și „știrea despre cruzimile săvîrșite de patimile deslănțuite” au trecut „peste Carpați”. Nu analizează însă de care parte au fost cele mai mari devastări și „cruzimi”, deși se știa cît de inumane au fost represaliile contra țărănimii. Se vede însă preocuparea și interesul său pentru popor cînd „așterne rugărea către înaltul guvern al României... să se conducă după spiritul concilier” față de răsculați și să nu facă exces de pedepse. În același timp — spune el — „ne neliușesc țipetele de durere nemărginită ale victimelor nevinovate, care sînt jertfa revoltelor crunte: văduvele și orfanii, care au rămas fără sprijin, fără tată și care deplîng cu amar, că valorile unei forțe majore au împins pe nefericiții părinți și bărbați la actele nesocotite ale revoltei”. Și continuă: „pentru acești nenorociți îmi ridic eu acum glasul meu, și adresîndu-mă către frații mei români de pretutindenea, îi rog, îi conjur, să venim cu toții în ajutorul lor cu obolul nostru de caritate”²².

Badea George, cel care a iubit poporul și neamul său, își încheia articolul cu o ofertă practică, dînd primul un ajutor „văduvelor și orfanilor țărănilor învîluiți în răscoala nefericită... suma de 1000 — una mie — coroane”. Urmează apoi o notă în care se spune: „Redacțiunea Ziarului nostru încă cu plăcere primește eventualele ajutoare din partea inimilor generoase, cari la rîndul său le va pune la dispozițiunea direcțiunei de la «Crucea Roșie» din București”²³. Chemarea lansată de George Pop de Băsești va fi preluată de numeroase publicații din Transilvania și de peste Carpați. În curînd sosesc „128 coroane pe care (redacția n.n.) l-a înaintat Crucii Roșii din București”²⁴.

Prin articolul scris și ajutorul oferit, George Pop de Băsești se află în fruntea celor ce au cerut ajutoare materiale și financiare pentru țărani cu care se simte solidar. Numele său însă nu va apare pe listele de ajutor pentru moșieri și arendași, așa cum hotărîse guvernul. Semnificația faptei sale este mai adîncă; îi arată

²⁰ I. Georgescu, *George Pop de Băsești, 60 de ani din luptele naționale ale românilor transilvăneni*, Oradea, 1935, p. 348.

²¹ George Pop de Băsești, *loc. cit.*

²² *Idem.*

²³ *Idem.*

²⁴ I. D. Suciu, *loc. cit.*

Încă o dată pe adevărații vinovați de izbucnirea răscoalei — proprietarii de pământ: moșierii și arendașii. De aceea, oficialitatea trece sub tăcere oferta sa de ajutor. Tăcerea oficială va fi însă amplu comentată în ziarul „Patria” din București, unde se spune: „Președintele Partidului Național Român, bătrînul albit în luptele pentru apărarea drepturilor neamului său, omul al cărui nume nu deșteaptă decît dragostea, respectul și admirațiunea tuturor, și-a spus și el cuvîntul în chestiea țărănească și, într-un avînt de iubire și de milă, a ridicat glasul său implorînd îndurare pentru cei răzvrătiți și alinare pentru «văduvele și orfanii» celor căzuți străpuși de gloanțele soldaților: a cerut de la judecătorii români «îndulgență» și de la «frații români de pretutindeni caritate» și și-a dat el cel dintîi «obolul»”. Dar — spune autorul — „cîtă mîhnire trebuie să fi sădit în inima lui George Pop de Băsești tăcerea semnificativă făcută în jurul propunerii sale! Ce mirare și nedumerire trebuie să fi cuprins cugetul său văzînd că nimeni nu-i urmează pilda! Și cu toate acestea trebuie să se aștepte că așa se va întîmpla”²⁵. Autorul dezvăluie în continuare starea de lucruri din România, privind relațiile dintre țărănime și proprietarii de moșii. Face chiar o comparație cu aceleași clase sociale aparținînd românilor din Transilvania, unde — spune el — populația românească luptînd pentru drepturi naționale, antagonismele sînt mai estompate și „jalea se risipește... lacrimile se usucă la flacăra patriotismului... Pe cînd la noi în țară legătura dintre ele (clasa țărănimii și a moșierilor n.n.) s-a rupt demult și indiferența și neîncrederea reciprocă au dus treptat-treptat la ură și la răzbunare, au adus la o răscoală sălbatică și la o represune și mai sălbatică”²⁶. Articolul continuă cu un rechizitoriu demascator la adresa claselor stăpînitoare, care au creat o asemenea stare de lucruri încît trebuia să se ajungă la răscoală, pentru că „la noi — se spune — sînt două clase de locuitori pe care numai exploatarea pămîntului le unește și mai adesea le dezbină, că legile nu se aplică uneia ca să nu fie ocrotită și celeilalte, ca să nu fie stîngenică, că drepturile garantate prin Constituțiune nu sînt respectate, că... libertatea e o ficțiune, egalitatea un vis și fraternitatea o minciună”²⁷.

Despre modul cum au primit cei sus-puși oferta de ajutor și „rugarea” la clemență a lui George Pop de Băsești, autorul scrie cu sarcasm: „...pare că ne-a jignit atîta încît n-am găsit să-i opunem nimic alt decît tăcerea disprețuitoare”²⁸.

După reprimarea sîngerоasă a țărănilor, proprietarii de pămînturi au fost despăgubiți pentru pierderile din timpul răscoalei. Au fost lansate „liste de subscripții” — se spune în articol — de care însă nu beneficiau „văduvele și orfanii țărănilor”. George Pop de Băsești — continuă autorul — „s-a grăbit să lanseze un apel și să inițieze o listă de subscripții, oferind el «o mie de coroane», care însă fiind „pentru țărani nu au mulțumit pe nimeni (autoritățile n.n.)”, dar, spune mai departe, „numai doi lei dați pentru proprietari ar fi mulțumit pe toți cei ce cereau înființarea unui asemenea impozit în numele solidarității sociale!”²⁹.

La acel „act de solidaritate” — nu se putea ralia George Pop de Băsești, știind că aceștia, proprietarii, erau vinovați, atît de izbucnirea cît și de reprimarea sălbatică a răscoalei. Ajutorul lui Badea George pentru familiile țărănilor era un act moral, dar era totodată un act de acuzare la adresa potențailor care au neglijat cu desăvîrșire baza socială a țării — țărănimea. Gestul său reprezenta în același timp și un act politic; țărănimea reprezenta forța care garanta, în viitor, eliberarea tuturor românilor de sub dominația imperiilor străine și unirea lor într-un singur stat național român.

²⁵ Malatesta (Virgil Arion n.n.), în *Patria*, anul I, nr. 131, miercuri 2 mai 1907 (În România datarea se făcea încă după stilul vechi. Data era de fapt 15 mai, după noul stil).

²⁶ *Idem*.

²⁷ *Idem*.

²⁸ *Idem*.

²⁹ *Idem*.

În anul în care se împlinesc 150 de ani de la nașterea lui George Pop de Băsești (01. 08. 1835—19. 02. 1919), reamintind atitudinea sa hotărâtă și nobilă față de unul din cele mai dramatice momente din istoria României, răscoala din 1907, ca și de ajutorul oferit și apărarea luată celor ce reprezentau baza dăinuirii poporului și statului român, țărani, numiți de el „talpa țării“, aducem omagiul nostru marelui bărbat, care și-a închinat întreaga viață luptei pentru drepturile naționale ale românilor din Imperiul austro-ungar, aducem recunoștința noastră memorandistului care a înfruntat închisorile Ungariei, celui care a fost președintele Partidului Național Român din Transilvania și a prezidat, ca un părinte al patriei, Marea Adunare Națională de la Alba Iulia, de la 1 Decembrie 1918.

TRAIAN URSU

LA POSITION DE GEORGE POP DE BASESTI ENVERS LA REVOLTE PAYSANNE DE 1907

(Résumé)

George Pop de Băsești (1835—1919) président du Parti National Roumain de Transylvanie, par l'article publié ainsi que par le secours accordé aux veuves et aux orphelins des paysans fusillés pendant la révolte, se montre solidaire avec ceux qui se sont révoltés pour leurs droits.

Son article a eu un grand écho dans nombre de journaux roumains des deux côtés des Carpathes.